

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

351.74

Hely

Idő

"1910"

Személy

Helyszám

351.74

1910

Szerző H. I.

Cím Hogyan őrzik a fővárost?

Forrás: Budapesti hírlap

Opp.

1910 X/14.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Hogyan őrzik a fővárost?

Budapest, okt. 13.

Budapest tíz külvárosával és az egymilliót megközelítő lakosával már jó ideje a nagyvárosok sorába lépett. Egy ekkora metropolisnak megvan a maga sajátos érdekességei, intézményei, a melyeket rendszerint azok ismernek legkevésbé, a kik benne élnek. Ilyen intézménye például fővárosunknak a rendőrség, a polgárság élet- és vagyonbiztonságának a megvédése. Hogyan őrzik a fővárost? Ez a kérdés.

Szinte önmagától kínálkozik a válasz: Kiáll a rendőr a posztra és vigyáz. És ezzel a felelettel nyomban beigazolódnak, hogy igazán nem ismerjük ennek az érdekes intézménynek még a legelemibb részét sem, mert kiderül, hogy őrzik bizony ezt a mi metropolisunkat százegyházyféle-képpen, csak éppen úgy nem, hogy a rendőr kiáll a posztra és vigyáz.

Kétezerkétszázötven rendőr ügyel ez idő szerint Budapestre és ezek közül csak a Baross-téren, a Körnt- és Rákóczi-ut keresztezésénél, a Kossuth Lajos-utcánál, a Kálvin-téren és az Andrássy-ut elején lévő poszt áll, és vigyáz polgártársainkra, hogy a sok vágatató alkalmatosság el ne gázolhassa, a mi talán nem is olyan könnyű munka, meglévén a magyar emberben az a jó tulajdonság, hogy már csak azért sem fogad szót a rendőrnek.

A rendőr az őrhelyén, nappal három különböző szolgálati utasítás szerint háromféle posztra oszlik. Az úgynevezett A utasítású poszt (külső terület) folyton mozog. Keretét előírás szerint járja be, de negyedóránként öt percre megáll azon a helyen, a hol a közönség is tudja róla, hogy állani szokott és a hol az ellenőrző közeg megtalálhatja. A B uta-

sítású őrszem két fő- és két mellékvonalat figyel meg, ő is folyton mozog, de csak a fővonalak mentén, a melyek végpontjáról be-betekint az őrzésére bízott melléutcákba. A C utasítású őrszem a város legfelsőbb részeiben teljesít szolgálatot és tulajdonképpen mindig egy helyen kellene állania, de valóban portyázni kénytelen, mert az őrzésére bízott terület nagy s a rendőr kevés.

Erről mindjárt meg is győződünk. Minden rendőrposzt négy emberből áll, a kik közül az egyik egy konkrét esetet véve alapul, éppen most van éppen négy órai szolgálaton, mialatt a másik az őrszobán pihenne, ha a rendőrelenőr nem kérné föl, hogy lajstromozza meg a jelentőlapokat, azután pedig bélyegezze le valamennyit és vigye be a főkapitányságra. Mire ez megtörtént, a szegény rendőr bizonyára elegendően kipihente magát s kiállhat újra az utcára.

— Miért? — kérdezhetjük — miért nem áll ki a másik kettő?

Nagyonegyszerűen azért, mert a másik két ember csak a papíron van meg. A poszt harmadik tagja tartalék-szolgálaton van. Valamelyik postahivatalt őrzi, az éjjeli menedékhelyen ügyel, kézbesítői szolgálatot teljesít, a tüztartalékba van beosztva, vagy lóversenyt, fölvonulást, szocialista-tüntetését kíséri szemmel. Ellenben irigylésre méltó a poszt negyedik embere, a ki szabadnapos. A mi természetesen rendőrnnyelven értendő, mert a szabadnapos

rendőr ellátja a képviselőházi szolgálatot, helyettesíti beteg kollégáját, inspekciós a mulatóhelyeken, színházakban, végül razziaköteles. Ámde lehet, hogy éppen egyikre sem kell mennie és hazatérhet a családjához, kiélvezheti az egész tizenkét órát, ennyiből

áll egy rendőri szabadnap. El is indul a jelentestesebb ulán az őrszobáról, a mely például a Szabadságtéren van, Újpestre, a hol a drága házbér miatt kénytelen lakni. A mire hazaér, elmúlt két óra. Vissza kettő, ez négy, marad nyolc órája s ezt úgy hívják, hogy szabadnap.

Ezért kap a rendőr ezer korona fizetést és négyszáz korona lakáspénzt, de fölviheti husz év alatt összesen kétezer koronára is. Husz évi szolgálatot azonban a legkevésbé ember bír el. A budapesti államrendőrség szolgálatában ezidő szerint csak két ilyen kiérdemült rendőr van. Az egyik Szöllösy Gábor, a ki 1876-tól fogva szolgál s jelenleg a harmadik kerületben ügyel a rendre, a másik Gondos Ignác, a ki a toloncok baját igazgatja és szintén harmincnégy éve szolgál.

Valamivel jobb a dolga a lovasrendőrnek. Több is a fizetése, ezerkétszáz koronával és négyszáz korona lakáspénzzel kezdi és kevesebb is a szolgálata. Összesen nyolc lovas-őrszem van a fővárosban, a ki jóformán csak a forgalmat ellenőrzi. Éjjel azután annál inkább kijut nekik a munkából. A főváros egész külterületét egész éjszaka folytonos lovaspatrollok járják keresztül-kasul. A patroll két emberből áll, utjuk ötórás és előre meghatározott irányu.

Éjjel egyébként a gyalogosrendőr őrszemek szolgálati beosztása is teljesen megváltozik. Olyan őrszem, a ki egy helyben áll, egyáltalában nincs. Az összes őrszemek tartoznak keretüket tizenhét perc alatt egyszer bejárni. A főváros belső területén ez még elég jól teljesíthető, van világosság, van utca. De mit tegyen az az őrszem, a kit a kispesti határba, vagy az albertfalvi tóra rendelték ki, a hol hirtelen sincs se utcának, se lámpának?

Az ilyen helyekre kiállított rendőrök valóságos célpontja a mindenféle támadásnak. Tudja ezt a vezetőség is, a mely elég humánusan ezekre a posztokra csak nőtlen embereket rendel ki, mert még a saját személyének a megvédése is nagyon gyöngelében áll. Lövőfegyverét csak akkor használhatja, ha négy ember egyenest feléje tart, többszöri föl-szólításra nem áll meg s félremagyarázhatatlanul támadóan viselkedik. Ám ekkor is csak akkor lőhet, ha előrelátható, hogy a golyó másokban nem tesz kárt.

Fölmerült most már az a kérdés, miért nem állítanak legalább ilyen helyre két embert? Azért, mert az állam nem ad. A mikor a közönség kivételes esetekben, (szombat esti, vasárnapi korcsmai verekedések elhárítására, vagy betörések idején) két vagy több rendőrt lát együtt cirkálni, ez csak az illető szabadnapos rendőröknek a szolgálatba való teljes bevonásával történhetik és határos a kegyetlenséggel, mert a közrendőr egy évben csak nyolc nap szabadságot kap.

És ezzel a drákói szigorúsággal összeállított szolgálati beosztás mellett is megtörténik, hogy a főváros egész területén szétszórt 260 poszt közül egyiken-másikon néha órákig nincs rendőr. Nappal még csak megvan valahogy a dolog, mert a rendőröknek az előállítandó embert csak a kerületi kapitányságra kell kísélnie. Éjjel azonban teljesen megváltozik a helyzet. Az ötödik kerület kültekén lévő Vizafogótól, vagy a kőbányai Jászberényi-utról az elfogottakat be kell hozni a Zrínyi-utcába a főkapitányságra — *gyalog*. Ez alatt az idő alatt teljesen magára marad a poszt, a jó Istenen kívül más nem ügyel rá. Azaz megesik néha, hogy a majdnem napnap mellett razziázó detektívek és volgári rendőrök portyázásuk közben elvetődnek az ilyen helyre is, a hol valami csodás véletlen folytán mindig akad tenni-való, mintha csak vártak volna a rendbontók, hogy a rendőr elhagyja állomáshelyét.

Az egész rendőri személyzet a főváros területén 94 őrszobában van elhelyezve, a mely őrszobák kerületek szerint más és más osztályparancsnokságok felügyelete alatt állanak. Tizenhét ilyen osztályparancsnokság van összesen, vezetőjük a kerület rendőrfelügyelője. A rendőrtisztí személyzet élén s végül az intézmény vezető helyén: *Lickl Géza* főparancsnok van, a kinek a vezetésben helyettese: *Köpf Ferenc* főfelügyelő.